

**LAN ETA GIZARTE
SEGURANTZAKO IKUSKARITZAK
EUSKAL AUTONOMIA
ERKIDEGOAN EGINDAKO
JARDUKETAK**

2019

1. IKUSKARITZAKO JARDUKETA-ARLOAK, EAEKO ESKUMENEKOAK

1.1. LANEKO SEGURTASUNA ETA OSASUNA

1.2. LAN-HARREMANAK

2. IKUSKARITZA-JARDUKETAK EAEn HARTZEN DITUEN BESTE ARLO BATZUK

2.1. GIZARTE-SEGURANTZA

2.2. ENPLEGUA ETA ATZERRITARRAK

Hitzaurrea

Lan eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritza arautzen duen uztailaren 21eko 23/2015 Legeak ezartzen duenez (uztailaren 22ko BOE), Estatuko eta Euskal Autonomia Erkidegoko administrazio orokorrek ikuskatze-jarduketak antolatuko dituzte, Lan Ikuskaritzako sistemaren ikuskera integralaren printzipioa betez. Horrenbestez, jardute-printzipio horri jarraitu zaio memoria honetan. Memoria, bestalde, Euskal Autonomia Erkidegoaren eskumen diren arloen inguruan egituratu da, egoki aurkezteko moduan antolatzeko. Dena den, gure funtzionarioek Estatuaren eskumen-arloetako jarduketei buruzko informazioa ere sartu da. Jardun horiek, hain zuzen, Estatuko Lan Ikuskatzailetzarekin dagoen lankidetzaren barruan egin dira.

Alde batera utzi gabe Lan Ikuskatzailetzak ofizioz sor dezakeen jarduera, EAEko jarduketek kontuan hartu behar dute ezen, autonomia-erkidegoko lurraldean, jarduketa asko eskatzen direla, batez ere salaketen ondorioz. Izan ere, Euskal Autonomia Erkidegoko errealitate sozioekonomikoaren ezaugarri tradizionalak dira: sindikatze-maila altua izatea, herritarrak kontzientziatuta egotea dituzten eskubide eta betebeharez, eta administrazio publikoek herritarrenganako azaltzen duten hurbiltasuna. Ondorioz, nahitaez, eragiten du egiaztatze- eta kontrolatze-jarduketak egin behar izaten dira.

1.1. LANEKO SEGURTASUNA ETA OSASUNA 2019

Lan-arriskuen prebentzioa da EAEko Lan Ikuskatzaitzaren jarduketaren zutabe nagusietako bat da, bai jokoan dauden ondasunen eta eskubideen garrantziagatik, bai prebentzioa garrantzitsua delako kalitatezko enplegua lortzeko.

I

Jarduketa horiek lehenetasuna dute Lan Ikuskatzaitzako eginkizunen eta betebeharren barruan. Bi motatako jarduketak bereizten dira: batetik, langile eta sindikatuen salaketak direla-eta, jarduketak egiteko eskatzen da, eta, bestetik, sektore jakin batzuetan kontrol-kanpaina zehatzak egiteko jarduketa planifikatuak daude.

Emaitzak	2019
JARDUKETAK	9.928
ARAU-HAUSTEAK	404
GIZARTE SEGURANTZAKO PRESTAZIOEN ERREKARGU- PROPOSAMENAK, SEGURTASUNAREN ETA OSASUNAREN GAIKEKO ARAUDIA URRATZEAGATIK	193
ERREKERIMENDUAK	2.216
ARAU-HAUSTEEN ZENBATEKOA	1.986.703
LANAK ETETEA, SEGURTASUNERAKO ETA OSASUNERAKO ARRISKU LARRI ETA BEREHALAKOAGATIK	5
BISITAK	1.771
ARAU-HAUSTEEK ERAGINDAKO LANGILEAK	1.302
IKERTUTAKO LAN-ISTRIPUAK	349
IKERTUTAKO ISTRIPUETAN EGIAZTATUTAKO ARAU-HAUSTEEN KOPURUA	185

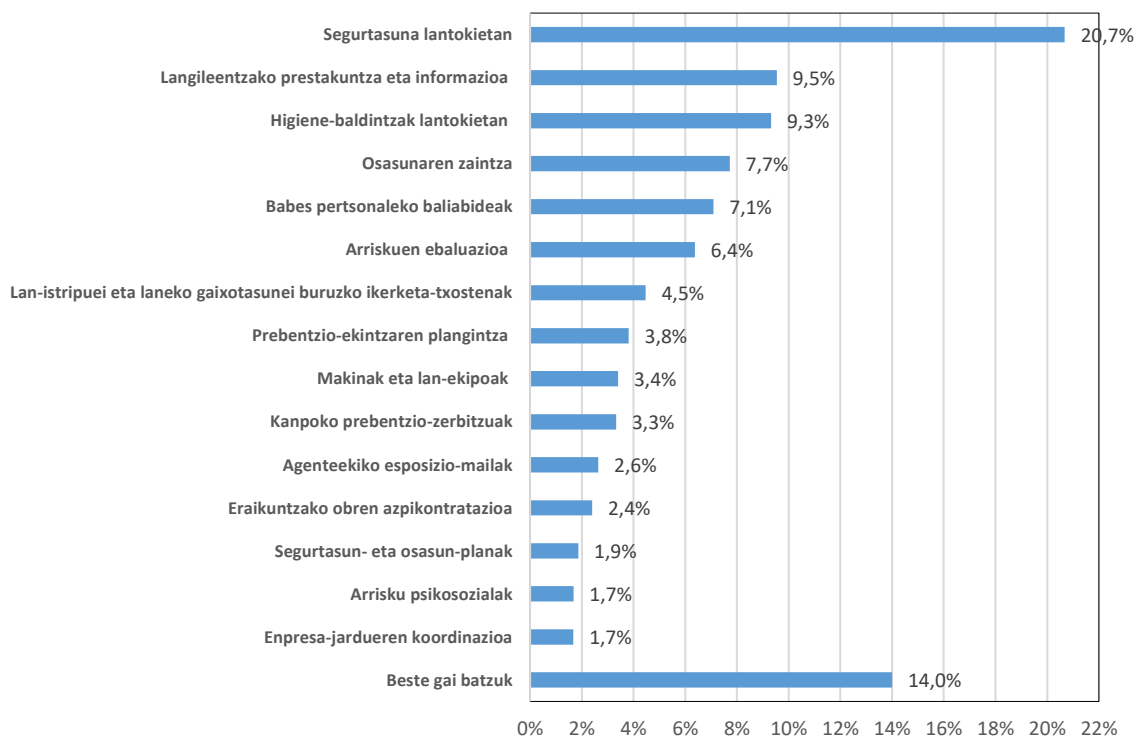
Arlo honetako datuek azaltzen dutenez, 2019an, 9.928 jarduketa egin ziren laneko segurtasun- eta osasun-arloan. Jarduketa horietan, 404 arau-hauste antzeman ziren; 193 proposamen egin ziren Gizarte Segurantzari errenergua egiteko, eta 2.216 errekerimendu egin ziren gabeziak zuzentzeko, hala -arriskuak prebenitzeko kudeaketa-lanetan, nola laneko segurtasun-baldintzetan.

Arau-haustekak, guztira, 1.986.703 eurokoak izan ziren.

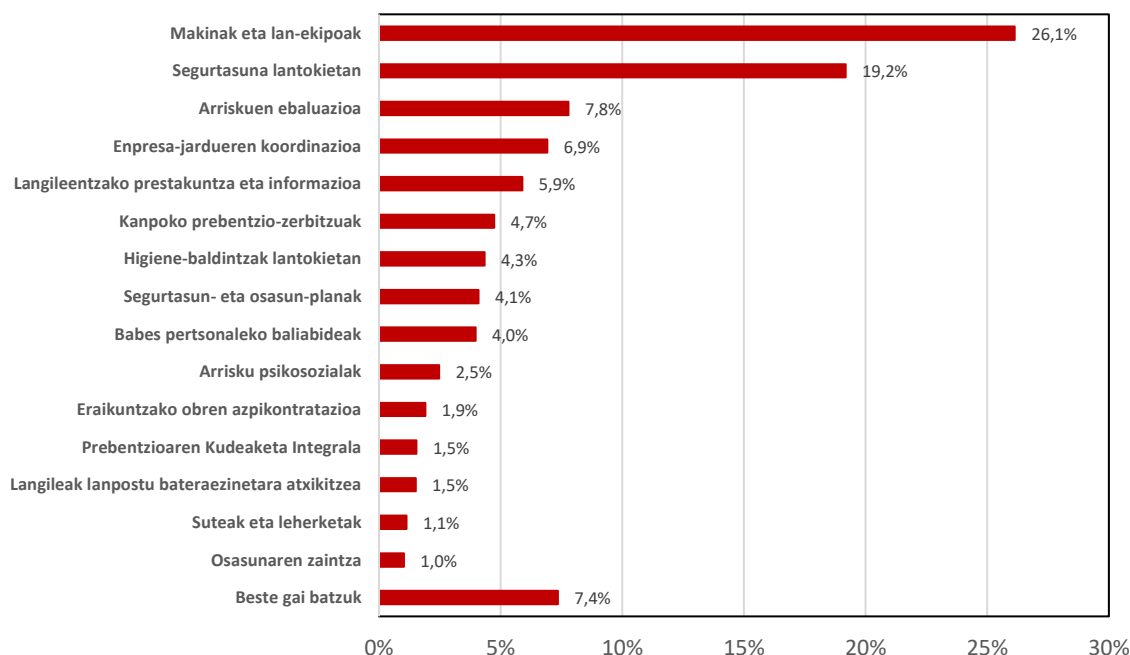
Zehapenak, berriz, batez beste: 4.918 eurokoak.

Era berean, langileen segurtasunerako edo osasunerako arriskubide edo arrisku larri eta berehalakoaren 5 egoera hauteman dituzte, segurtasunaren eta osasunaren gaineko indarreko araudiaren enpresa-arloko arau-haustek eragindakoak, eta haiekin lotutako lanak edo jarduerak geldiaraztea ekarri dutenak.

LANEKO SEGURTASUNAREN ETA OSASUNAREN ARLOAN 2019AN IKERTUTAKO GAIAK

LANEKO SEGURTASUNAREN ETA OSASUNAREN ARLOAN 2019AN ZAHATUTAKO GAIAK

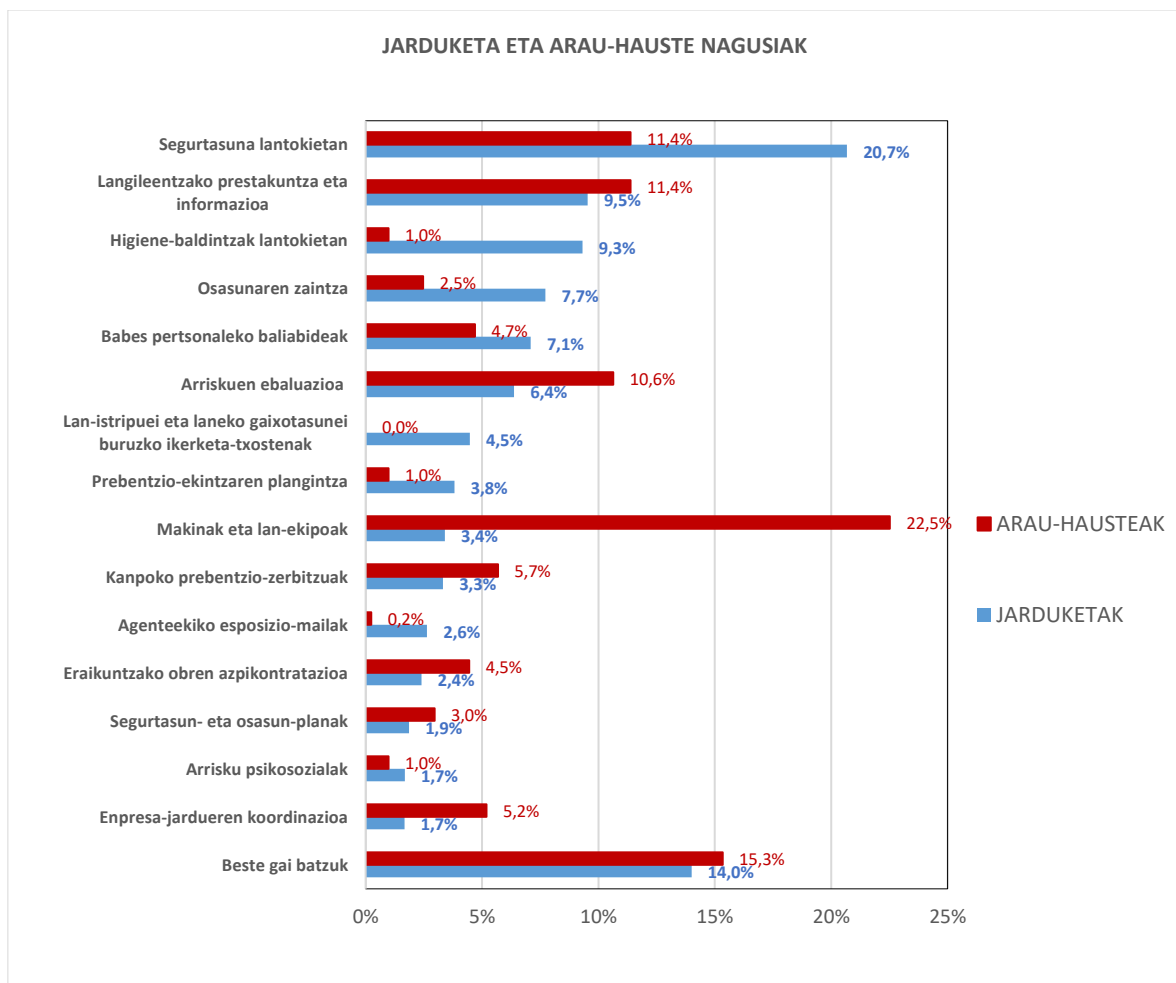

Ondorengo zerrendan, adierazten da zein diren laneko segurtasun- eta osasun-arloan 2019an egindako jarduketan xehetasunak, zer arau-hauste hauteman zen, eta zenbat errekerimendu egin ziren zuzentzeko.

XEHETASUNAK	JARDUKETAK	ARAU-	
		HAUSTEAK	ERREKERIMENDUAK
Lan-istripuak, beste klabe batzuetan sartu ezin diren arrazoiengatik, eta lan-istripuak in itinere	17	1	1
Ikerketa-txostenak, lan-istripu eta lanbide-gaixotasunei buruzkoak	444	0	18
Jakinarazpenak, lan-istripu eta lanbide-gaixotasunei buruzkoak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.2 eta 12.3 art.)	76	2	30
Lantokietako segurtasun-baldintzak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.4, 12.16 eta 17, 13.10)	2.053	46	337
Lantokien higie-ne-baldintzak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.1 eta 4; 12.16 eta 17; 13.10 art.)	925	4	92
Eskailera, plataforma eta irekierak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.16b eta f art.)	87	5	61
Komunak, aldagelak eta bestelako zerbitzuak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.4 y 12.16h art.)	75	0	33
Arrisku elektrikoak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.4; 12.16, 13.10 art.)	20	2	20
Sute eta leherketak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.4; 12.16, 13.10 art.)	15	2	8
Makinak eta laneko ekipoak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.5; 12.16, 13.10 art.)	338	91	174
Goratzelanak eta garraioa (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.16 art.)	6	1	4

Agentetekiko esposizio-mailak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.9, 13.16 art.)	262	1	33
Babes pertsonaleko baliabideak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.16f art.)	704	19	200
Larrialdi- eta ebakuazio-planak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.10 art.)	40	0	14
Lantokiak seinalizatzea (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 11.4, 12.16b eta 13.10 art.)	42	0	32
Arrisku-ebaluazioa (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.1b art.)	633	43	235
Prebentzio-jarduera planifikatzea (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.6 art.)	379	4	131
Jarritako langileak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.12, 15a art.)	26	5	5
Prebentzio-zerbitzu propioak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.15a art.)	43	0	4
Enpresaz kanpoko prebentzio-zerbitzuak (12.15a, 21 eta 22; 13.11 eta 12 art.)	330	23	10
kanpo-auditoretza egitea prebentzio-zerbitzu propioari (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.20 art.)	3	0	0
Langileak prestatzea eta informatzea (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.8 eta 13.10 art.)	947	46	268
Osasuna zaintzea (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 12.2 eta 13.5 art.)	767	10	137
Betebehar dokumentalak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 11.5 eta 12.4 art.)	130	2	24
Langile-ordezkarien eskubideak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.11, 12 eta 19 art.)	75	1	29
Eraikuntzako azterketa/oinarizko azterketa (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.24.b art.)	24	1	1
Osasun- eta segurtasun-planak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.23 art.)	185	12	17
ABLEetako langileekiko betebeharrak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.18 art.)	6	0	1
Irekitzen dela jakinaraztea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 11.3 eta 12.25 art.)	61	3	6
16 eta 18 urte bitarteko adingabeak babestea	78	0	31
Amatasuna eta edoskitzea babestea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 13.1 art.)	13	0	6
Langileak lanpostu bateraezinetara atxikitzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.7 eta 13.4 art.)	27	1	4
Ez gelditzea edo etetea. Langileei gelditzea eragozte (Lan Arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 13.3 eta 9 art.)	0	0	0
Lan toxikoei, nekagarriei eta arriskutsuei buruzko txostena	0	0	0
Enpresaburuak lan-istripuak eta lanbide-gaixotasunak ikertzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.3 art.)	39	5	3
Enpresa-jarduerak koordinatzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.13, 14 eta 24, 13.7 eta 8.a art.)	166	21	47
Ikuskaritzan edo prebentzioa prestatzen espezializatutako entitateak (Lan Arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko	3	0	0

Legearen testu bateratuaren 12.21, 25 eta 26; 13.11, 12 eta 13 art.)			
Prebentzioaren kudeaketa integrala	158	13	32
Eraikuntza-lanak azpikontratatzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 11.6 eta 7; 12.27, 28 eta 29; 13.15, 16 eta 17 art.)	238	18	20
Azpikontratazio-mailak gainditzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.27.c eta 28.b; 13.15.b eta 16.a art.)	136	7	7
Erantzukizuna saihesteko ituna (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 13.14 art.)	0	0	0
Prebentzioa integratzea. Prebentzio-plana (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.1.a art.)	13	2	5
Prebentzio-baliabideak izatea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 12.15.b eta 13.8.b art.)	76	7	19
Arrisku psikosozialak	167	4	70
Arrisku ergonomikoak	91	2	45
Prebentzio-zerbitzuaren jarduketa, zerbitzu-agindutik eratorria, lan-istripuak eta lanbide-gaixotasunak barne	0	0	0
Enpresa-jarduerak koordinatzea (enpresaria ez da lantokiaren titularra)	10	0	2
16 urtetik beherakoak babestea	0	0	0

SEKTOREKA BANATUTA

Sektorea	EJSN	Jarduketak	Arau- hausteak	Errekerimenduak	Geldiarazita
LEHEN SEKTOREA	01-09	386	18	132	0
INDUSTRIA	10-39	1.888	135	568	1
ERAIKUNTZA	41-43	4.417	114	567	2
MERKATARITZA	45-47	521	35	176	0
GARRAIOA	49-53	471	22	104	0
ZERBITZUAK	55-96	2.225	79	666	2

1.2. LAN-HARREMANAK 2019

Arlo honetan, helburu nagusia da kalitatezko enplegua lortzea, bat datorrena lan-arloko indarreko legediarekin. Lan-arloan, hain zuzen, negoziazioaren bidez sortzen dira enpresaren eta langileen eskubideak eta betebeharrak, eta lan-kontratuan islatzen; beraz, egiaztatu behar da ea lan-kontratu horiek betetzen dituzten legezko zein hitzarmenezko arauak. Laneko Ikuskaritzaren ardura da enpresek legezko arauak edo hitzarmeneko oinarriak betetzen dituzten ikuskatu edo egiaztatzea.

Laneko segurtasun- eta osasun-arloan bezala, lan-harremanekin lotuta egiten diren jarduketek ere bi abiapuntu dituzte. Batetik, arlo horretan lan-baldintzei eta eskubideei buruz aurkezten diren salaketak eta, bestetik, programatutako planifikazio-jarduketan bidez egiten direnak, dela sektore jakin batzuk kontrolatzeko, edo, irregulartasunak egon daitezkeela adierazten duten zantzuak daudenean, egiaztatzeko ea betetzen den langileen lan-eskubide batzuei buruzko araudia.

Eremu horretan, nabarmendu behar dira jurisdikzio-organismoek eta lan-agintaritzek eskatuta egiten dituzten jarduketak, bai eta Lan eta Gizarte Segurantzako Ikuskatzaitzaren laguntza teknikoa jasotzen duten beste entitate eta organismo batzuek eskatuta egiten direnak ere, ikuskaritza-sistemaren araudian xedatutakoarekin bat.

Emaizak	2019
JARDUKETAK	7.483
ARAU-HAUSTEAK	367
ERREKERIMENDUAK	3.095
BERRIKUSITAKO LAN-KONTRATUAK	20.442
ARAU-HAUSTEEN ZENBATEKOA	1.159.380
LANEKO IKUSKARITZAK ESKATUTA ERALDATUTAKO LAN-KONTRATUAK	6.517
ARAU-HAUSTEEK ERAGINDAKO LANGILEAK	5.150
BITARTEKARITZA ETA KONTSULTAK	140

Lan-harremanen arloan, 7.483 jarduketa egin dira guztira, eta 367 arau-hauste antzeman.

Era berean, 3.095 ohartarazpen edo eskaera egin dira antzemandako irregulartasunak zuzentzeko.

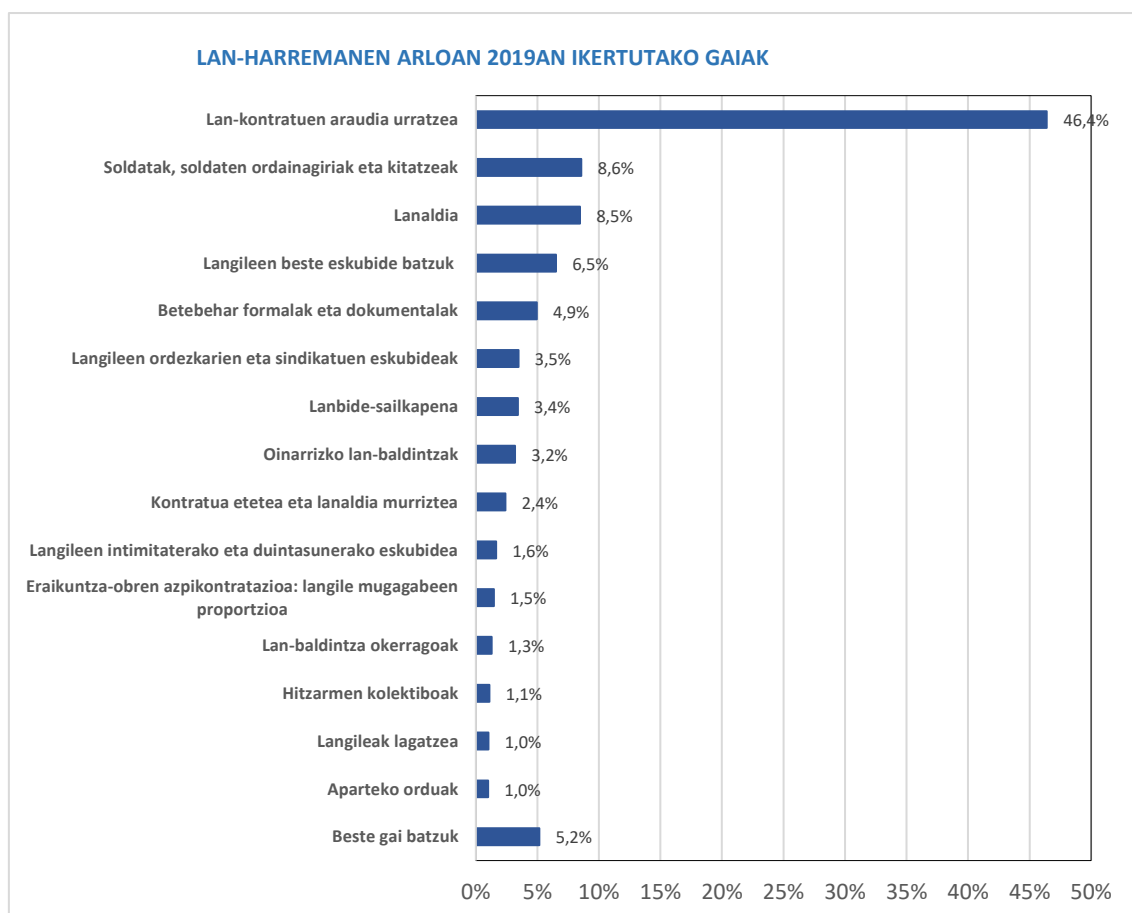
Kontratazio-arloan, 20.442 lan-kontratu berrikusi dira guztira, egiaztatzeko egokitzen diren indarrean den legerira. Zehazki, egiaztatu nahi izan da ea betetzen duten aldi baterako kontratazioari eta kontratazio partzialari buruzko araudia; batik bat, arlo horietako kanpainak garatuta.

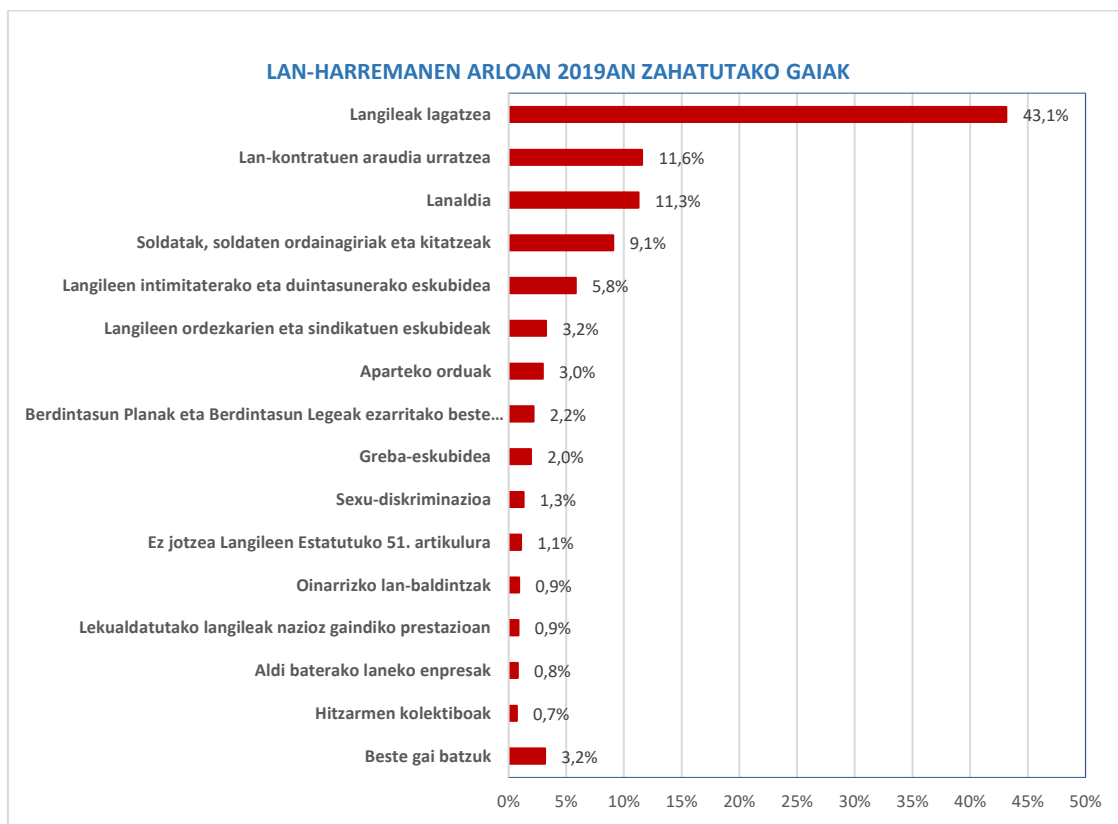
2017an, jarduera intentsibo bat hasi zen kontrolatzeko ea iruzurrik egiten zen aldi baterako kontratazioan eta kontratazio partzialean; hurrengo ekitaldietan, berriz, jarduera horrekin jarraituko da, eta ahalik eta gehien areagotuko dira ikuskatze-jarduerak.

Kontratazio-arloan 2019an egindako jarduketa intentsibo horren emaitza modura, aldi baterako 6.517 kontratu bilakatu dira mugagabe Lan Ikuskaritzaren errekerimenduz.

Arau-haustekak, guztira, 1.159.380 euro izan dira.

Zehapenak, batez beste: 3.159 euro izan dira.

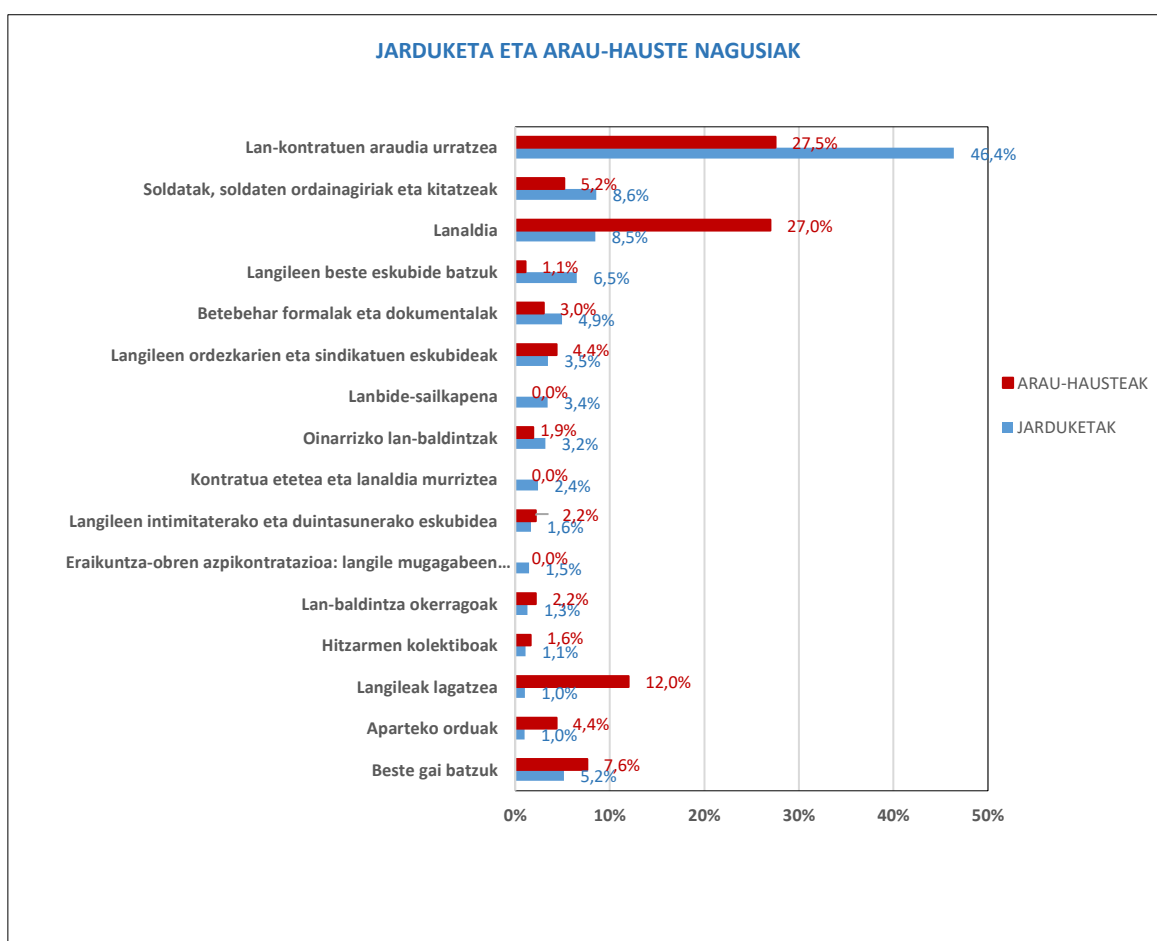

Era berean, xehetasunak azalduko ditugu Lan Ikuskaritzak arlo horretan egindako jarduketak, antzemandako arau-hauste eta gauzatutako errekerimendu guztiei buruz.

XEHEBASUNAK	ARAU-		
	JARDUKETAK	HAUSTEAK	ERREKERIMENDUAK
Obligazio formalak eta dokumentalak (Lan-arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateginaren 6. art.)	370	11	197
Lan-kontratuaren forma (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.1 art.)	31	4	7
16 - 18 urteko adingabeen lana	6	0	4
Sexuan oinarritutako diskriminazioa (4) (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.12 art.)	72	1	0
Lanean diskriminatzea, salbu sexuagatik (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.12 art.)	13	1	2
Intimitaterako eta duintasunerako langileek duten eskubidea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.11 art.)	123	8	13
Sexu-jazarpena (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.13 art.)	3	0	1
Sexu-jazarpenari buruzko protokoloa (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 art.)	1	0	1
Soldatak, soldaten hartze-agiriak eta kitapenak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.3, 7.4, 7.10 eta 8.1 art.)	641	19	165
Lanbide-sailkapena	255	0	2

Pizgarriak eta lanpostu-balorazioa	0	0	0
Laneko denbora (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.5 art.)	633	99	238
COVID-19aren ziozko baimen ordaindu berreskuragarriak.	0	0	0
Aparteko orduak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.5 art.)	74	16	30
Funtsezko lan-baldintzak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.6 art.)	239	7	7
Lekualdatzeak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.14 art.)	1	0	0
Langileak lagatzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.2 art.)	77	44	3
Aldi baterako laneko enpresak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 18. art.)	16	2	4
Enpresa erabiltzaileak (Lan Arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 19. art.)	8	3	3
Lan-kontratuei buruzko araudia urratzea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.2 art.)	3.472	101	2.227
Lan-baldintza kaskarragoak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 art.)	97	8	18
Hitzarmen kolektiboak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.10 art.)	82	6	31
Langileen beste eskubide batzuk (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 art.)	487	4	32
Pentsio-planak eta -funtsak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.15 art.)	0	0	0
Kontratua etetea eta lanaldia murriztea	179	0	0
Kaleratze kolektiboa	49	0	0
Ez agertzea Langileen Estatutuko 47. artikuluko prozeduran (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.3 art.)	0	0	0
Ez agertzea Langileen Estatutuko 51. artikuluko prozeduran (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.3 art.)	2	2	0
Lantokia ixtea edo jarduera etetea eta ez irekitzea berriro (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.3 eta 8.9 art.)	1	0	0
Langile- eta sindikatu-ordezkarien eskubideak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.7, 7.8, 7.9 eta 8.6 art.)	259	16	85
Nazioz haraindiko prestazioa dela-eta lekuz aldatutako langileak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 10. art.)	25	3	0
Biltzeko eskubidea (Lan Arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.5 art.)	1	0	0
Hauteskunde-prozesuak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.7 art.)	0	0	0
Greba-eskubidea (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.10 eta 8.10 art.)	71	10	5
Kooperatibak eta lan-sozietateak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 38. art.)	1	0	0
Gatazka kolektiboetako/grebetako bitartekaritza	0	0	0
Lan-arloko jurisdikzioko txostenak eskatzea	19	0	0
Eraikuntza-lanak azpikontratatzea: langile mugagabeen proportzioa (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.16 art.)	109	0	15
Berdintasun-planak eta Berdintasun Legeak ezarritako beste betebeharrak batzuk (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.13 eta 8.17 art.)	38	1	4
Sexuagatiko diskriminazioan oinarritutako jazarpena (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.13 bis art.)	1	0	0

Diskriminazioan oinarritutako jazarpena, salbu sexuagatik denean (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 8.13 bis art.)	3	0	0
Familia- eta lan-bizitza kontziliatzeko eskubideak (Lan arloko Arau Hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bateratuaren 7.5 art.)	2	0	1
Negoiazio kolektiboan diskriminatzea	0	0	0
Kontrolatzea ea hitzarmen kolektiboak legezkoak diren	0	0	0
Adingabeen lana - 16 urtetik beherakoak	22	1	0

Nabarmendu behar da lan-arloko ikuskaritza-jarduketa gehienek zerikusia dutela **LANEKO DENBORAREKIN**, lanaldien ohiko edo legezko araua ez betetzeagatik lanaldietan ordu gehiegi betetzearekin, legez egin beharreko aparteko 80 orduak baino ordu gehiago betetzearekin edota ordutegi desegokiak izatearekin.

Gai honetan, nabarmentzekoa da 2019. urtean araudian aldaketa garrantzitsu bat egon zela: 8/2019 Errege Lege Dekretuak enpresa guztiei eskatzen die, beren jardura-sektorea edozein izanda ere, lanaldia erregistratzea, Langileen Legezko Ordezkaritzarekin (LLG) adostutako bitarteko baten bidez. Bitarteko hori fidagarria izan behar da, eta ez du aldaketak sartzeko aukerarik emango.

Laneko Ikuskaritzak, arau hau indarrean sartu zenetik, agiri hori aurkeztu beharra sartu du lanaldia betetzen dela ikuskatzeko egiten dituen jardueretan. Agiri hori frogabide aparta da egiaztatzeko ea arau-hauste materialik egon ote den lanaldien, ordutegiaren, gaueko atsedenaldien eta aparteko orduen arloan.

EMAKUMEEN ETA GIZONEN ARTEKO GENERO-BERDINTASUNAREN arloko jarduketak: 2017ko ekitaldian, Ikuskaritzak lehen aldiz abiarazi zuen berdintasun-planen existentzia egiaztatzeko kanpaina, Gizonen eta emakumeen aukera-berdintasunerako 3/2007 Lege Organikoa betez. Kasu honetan, 250 langile baino gehiagoko enpresetan egin ziren ikuskatze-jarduketak; izan ere, enpresa horiek baino ez daude behartuta.

2018. urtean, buru-belarri jarraitu zuten kanpaina horrekin. Hala, 250 langiletik gorako enpresen % 75 ikertu zituen Ikuskaritzak.

2019an zehar, 250 langiletik gorako gainerako enpresak sartu zituzten berdintasun-planen ikuskapenetan.

Aurreikuspenen arabera, 2020an berriz ere egingo zen kanpaina, 2017an eta 2018an ikuskatu ziren enpresetatik hasita, eta, irregulartasunak hauteman zituztenez berdintasun-neurrietan edo -planetan, zuzenketa-eskariak edo arau-hausteen aktak egin ziren. 2020rako aurreikusitako berrikuspen horren helburu nagusia zen ikustea ea enpresa horiek bete ote zuten Laneko Ikuskaritzak eskatutakoa.

Ikuskapen-jarduera horiek 2020ko urtarrilean eta otsailean hasi ziren, baina COVID-19aren osasun-pandemiak eragindako alarma-egoeraren ondorioz, 2021era arte eten ziren.

2019. urtean beste berrikuntza garrantzitsu bat ere egon zen, nabarmendu beharrekoa: 6/2019 Errege Lege Dekretua onartu zen martxoaren 6an, eta martxoaren 8an argitaratu BOEn, eta bazekarren garrantzizko arau bat, berdintasun-planak egiteko betebeharra 50 langiletik gorako enpresei zabaldu ziena, behin-behineko araubide honen arabera:

- 150 langiletik gorako enpresek berdintasun-plana eduki behar dute, 2020ko martxoaren 8tik aurrera.
- 100 langiletik gorako enpresek berdintasun-plana eduki behar dute, 2021eko martxoaren 8tik aurrera.
- 50 langiletik gorako enpresek berdintasun-plana eduki behar dute, 2022ko martxoaren 8tik aurrera.

Gainera, errege lege-dekretu horrek ordainsarien gardentasunari buruzko printzipio garrantzitsua sartu zuen, soldata-arrakala murrizte aldera, soldaten erregistroaren edo ordainsarien erregistroaren bidez. Printzipio horrek, dena den, garapen-araudia behar zuen, enpresetan eraginkor ezarriko bazen.

Ondorioz, arauz ezarritako betebeharrak guztiak kontuan hartuta, Laneko Ikuskaritzak 2019an planifikatu zuen ikuskapenak egingo zizkiela 150 langiletik gorako enpresei, 2020ko martxotik aurrera, haien berdintasun-plana egiaztatzeko. COVIDaren ondoriozko pandemiak, hala ere, kanpaina hori galarazi zuen eta, beraz, 2021era atzeratu zen.

Hurrengo ekitaldietan jarduera horiek areagotzeko aurreikuspenari eusten zaio.

SEKTOREKA BANATUTA

Sektorea	EJSN	Jarduketak	Arau- hausteak	Errekerimenduak	Kontratu berrikusiak
LEHEN SEKTOREA	01-09	83	3	16	129
INDUSTRIA	10-39	1.344	50	589	3.578
ERAIKUNTZA	41-43	493	27	111	4.107
MERKATARITZA	45-47	940	49	413	1.371
GARRAIOA	49-53	501	32	200	1.175
ZERBITZUAK	55-96	4.090	206	1.748	10.063

2.1. GIZARTE SEGURANTZA 2019

Sarreran aipatu bezala, jarraian datuetan azalduko da zer jarduketa burutu duten Lan eta Gizarte Segurantzako ikuskatzaileek eta Lan Ikuskatzailetzako eta Enplegu eta Gizarte Segurantzako ikuskatzaileordeek, zeinak **EAEko Lan Ikuskaritzakoak** baitira, Estatuko eskumenekin lotuta egindako jarduketan inguruan. Lan Ikuskaritzako Sistemari, batera aritzeko lankidetzaren barruan egindako jarduketak dira, bat datozenak xedatutakoarekin indarreko legedian eta Laneko eta Gizarte Segurantzako Ikuskaritzaren Euskal Kontseiluak sinatutako hitzarmenetan.

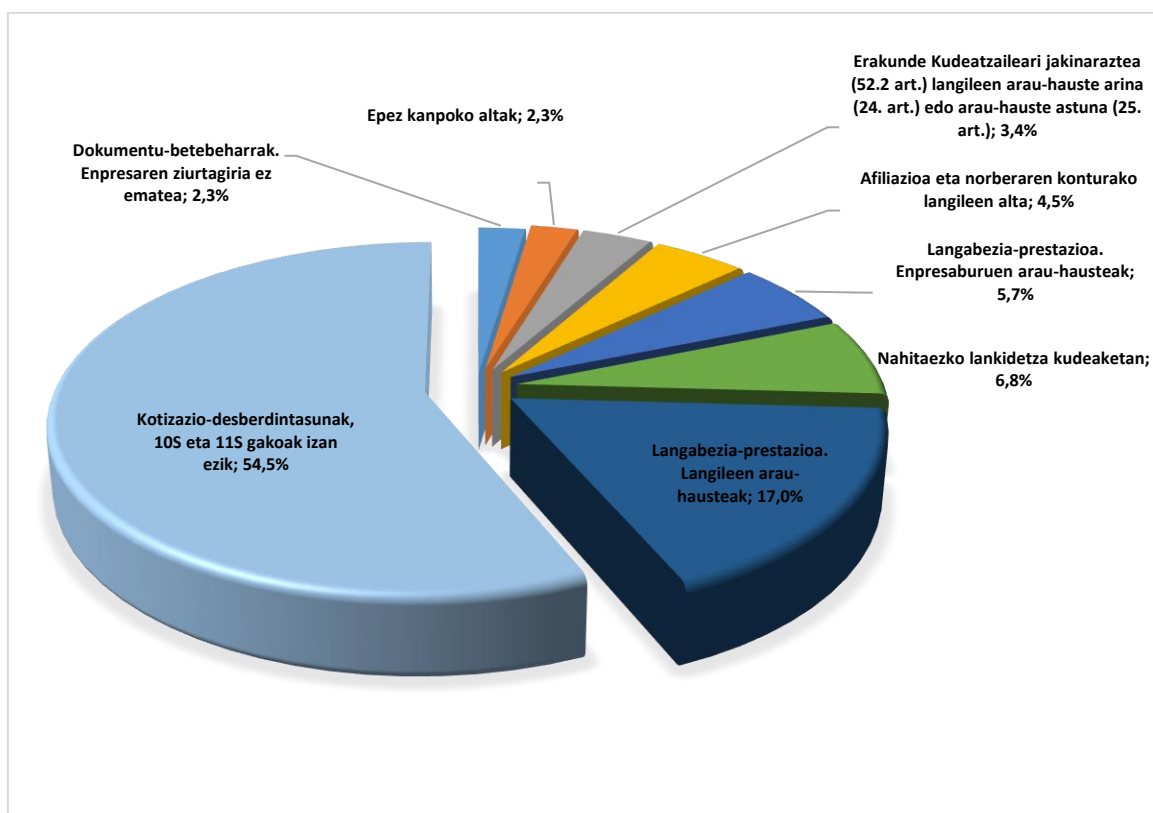
Dagokien zeregina gauzatu, eragile horiek, guztira, 2.812 bisita egin dituzte.

Emaizak	2019
JARDUKETAK	4.222
ARAU-HAUSTEAK	88
ARAU-HAUSTEEN ZENBATEKOA	308.842,79
ERAGINDAKO LANGILEAK	155
LIKIDAZIO-ESPEDIENTEEN ZENBATEKOA	594.290,68
ERREKERIMENDUAK	564
ALTAK/BAJAK (GZ eta eragindakoak)	249
BERRIKUSITAKO KONTRATUAK	440

Kontsultak eta aholkularitzak honako gai hauei buruzkoak izan dira batez ere:

- Kotizazio-aldeak
- Lanaldi partzialeko kontratuetako laneko denbora areagotzea.
- Lanaldi partzialeko kontratuetako laneko denbora areagotzea.
- Betebehar formalak eta dokumentalak.
- Murriztapenak eta hobariak dituzten kontratuak.

Honela banatzen da arau-hausteen % 97:

Gizarte Segurantzaren arloan 2019an egindako beste jarduketak batzuk:

	ARAU-JARDUKETAK	HAUSTEAK
Betebehar formalak eta dokumentalak (Lan-arloko Arau-hauste eta Zehapenei buruzko Legearen testu bategina, LAZLTB, 21. art.)	1.733	26
Langileen baje komunikazioa (LAZLTB, 21.3. art.)	667	2
Enpresen inskripzioa (LAZLTB, 22.1. art.)	186	3
Besteren konturako langileen afiliazioa eta alta (LAZLTB, 22.2. eta 22.16. art.)	6.933	387
Norberaren konturako langileen afiliazioa eta alta (LAZLTB, 22.7. art.)	1.920	44
Kudeaketaren arloko nahitaezko lankidetzak (LAZLTB, 22.4. art.)	50	15
Datuen komunikazioa eta informazioa ematea (LAZLTB, 22.1. eta 23.1.g art.)	1.810	69
Kuoten zorpeko osoa. Likidazio-proposamenak (LAZLTB, 23.1.b art.)	341	4
Kotizazio-aldeak, 10S eta 11 S gakoak salbu (LAZLTB, 22.3. art.)	3.161	74
Aldeak, kuotak iruzurrez murrizteagatik (LAZLTB, 23.1 f art.)	11	3
Erantzukizun-deribazioak, likidazio-aktagatik	33	0
Erantzukizun-deribazioak, ondorengotza, talde, kontrata eta emakidei buruzko txostenagatik	164	0
Kudeaketan borondatez laguntzea (LAZLTB, 30., 31. eta 32. art.)	3	1
Istripuen mutuak (LAZLTB, 27., 28. eta 29. art.)	1	0
Aldi baterako ezintasunen prestazioak amatasunagatik. Enpresaburuen arau-hausteak (LAZLTB, 23.1.a, 23.1.c eta 23.1.e art.)	128	8
Ezintasun iraunkorraren prestazioak. Enpresaburuen arau-hausteak (LAZLTB, 23.1.a, 23.1.c eta 23.1.e art.)	65	1

Erretiroaren prestazioak. Enpresaburuaren arau-hausteak (LAZLTB, 23.1.a, 23.1.c eta 23.1.e art.)	79	4
Aldi baterako ezintasunen prestazioa amatasunagatik. Langileen arau-hausteak (LAZLTB, 25. eta 26. art.)	30	9
Ezintasun iraunkorraren prestazioa. Langileen arau-hausteak (LAZLTB, 25. eta 26. art.)	10	0
Erretiroaren prestazioa. Langileen arau-hausteak (LAZLTB, 25. eta 26. art.)	22	1
Prestazioen ordainketa (LAZLTB, 22.8. art.)	26	1
Langabeziaren prestazioa. Enpresaburuaren arau-hausteak (LAZLTB, 23.1.a, 23.1.c eta 23.1.e art.)	200	61
Langabeziaren prestazioa. Langileen arau-hausteak (LAZLTB, 26. art.)	203	62
Sorospena, Nekazaritzako Erregimen edo Araubide Berezia.		
Enpresaburuaren arau-hausteak (LAZLTB, 23.1.a, 23.1.c eta 23.1.e art.)	1	0
Sorospena, Nekazaritzako Erregimen edo Araubide Berezia. Langileen arau-hausteak (LAZLTB, 26. art.)	1	0
Autonomoen kontingentzia profesionalak, ABE eta jarduera-uzteak babestea (LAZLTB, 22.5. art.)	1	0
Langile-kuota atxikitzea (LAZLTB, 23.1.k art.)	1	0
Itun irregularrak langileekin (LAZLTB, 23.1d art.)	1	0
Kotizazio-oinarriak bidegabe areagotzea, langabezia salbu (LAZLTB, 23.1e art.)	22	0
Kontratu hobaridunak eta murrizketak (LAZLTB, 22.9. art.)	58	4
Laneko istripuetako mutuen kudeaketaren kontrola	1	0
Erantzukizun-deribazioak administratzaileen txostenagatik	117	0
Betebehar dokumentalak. Enpresa-ziurtagiria ez ematea (LAZLTB, 22.6. art.)	63	7
Gizarte Segurantzaren Erregimen Orokorreko kuotak ez sartzeko sasoiz eta forman, kotizazio-dokumentuak aurkeztuta (LAZLTB, 22.3. art.)	21	10
Gizarte Segurantzako edozein erregimeneko kuota finkoak ez sartzeko sasoiz eta forman (LAZLTB, 22.3. art.)	3	1
Afiliazio/Alta bidegabeak deuseztatzea	1.135	0
Langile autonomoek jarduera-uzteagatik babesa (LAZLTB, 24.3., 25.4. eta 26.2. art.)	0	0
Kontingentziak zehazteko txostenak LI/LGen ondoriozko Gizarte Segurantzako prestazioetan	17	0
LI/LG kotizazioak murriztea, istripu-tasa murrizteagatik	82	0
Epez kanpoko altak (LAZLTB, 22.10. art.)	17	16
Enpresaburu nagusiak egiaztatzea ea alta eman zaien azpikontratetako langileei (LAZLTB, 22.11. art.)	36	7
Erakunde kudeatzaileari komunikatzea (52.2. art.) langileen arau-hauste arina (24. art.) edo astuna (25. art.)	6	4
Hitzarmen bereziak izenpetzeko betebeharrak LERen 51.9. artikuluan ezarritako kasuetan (LAZLTB, 23.1.i art.)	2	1
Alta- eta kotizazio-falta izapide-aldiko soldatengatik eta ordaindutako baina hartu gabeko oporrenagatik (LAZLTB, 22.12. art.)	170	21
Aldaketarik ez komunikatzea kontratu-etenaldiko edo lanaldi-murrizketako kasuetan (LAZLTB, 22.13. art.)	1	0
Altan dauden langileekin bateraezinak diren prestazioak (LAZLTB, 22.14. art.)	2	2
Kontratua etenda edo lanaldia murriztuta dauden langileak enplegatzea (LAZLTB, 23.1.j art.)	0	0
Hobariak etengabeko prestakuntzagatik (22.9. eta 23.1.h art.)	40	2
Enplegurako lanbide-prestakuntzako hobariak (LAZL, 22.9., 22.15. eta 23.1.h art.)	2	34
Laneko denbora areagotzea lanaldi partzialeko kontratuetan	878	0
Kotizazio-aldeak, LAAB	9	0
Kuotak ordaintzetik salbuestea ezinbesteko kasuetan. 16/2014 Errege Lege Dekretua, 4. xedapen gehigarria.	0	0
Erretiro partziala. Kotizazio-aldeak (LAZLTB, 22.3. art.)	11	0

2.2. ENPLEGUA ETA ATZERRITARRAK 2019

Aurreko atalean bezala, Eusko Jaurlaritzaren eskumena ez bada ere, gure saileko langileek formalizatu dituzte laburbilduta jaso diren jarduketak.

Enpleguaren eta atzerritarren arloko araudia betetzeko, gure ikuskatzaileek 165 zerbitzu-agindu amaitu zituzten, eta 148 ikuskaritza-bisita egin. Jarduera horiek, oro har, planifikatuta egin ziren. Horretarako, 2019an, kanpaina hauek egon ziren EAEko eremu eskusiboan:

- ENPLEGUA ORO HAR SUSTATZEKO LAGUNTZAK KONTROLATZEA
- MAHATSONDOAREN LABORANTZA
- ENPLEGU-ERREGULAZIOKO EGUNAK KONTROLATZEA ETA EGIAZTATZEA
- EGIAZTATZE EA BETETZEN DIREN PENAKONTRATAZIOAREKIN ETA ENPLEGUA ESKURATZEAREKIN LOTUTAKO BETEBEHARRAK
- EGIAZTATZEA EA BATERAGARRIAK DIREN DIRU-SARRERAK BERMATZEKO ERRENTA ETA INOREN KONTURA JASOTAKO SOLDATAK
- KONTROLATZEA NOLA SORTU ETA MANTENTZEN DIREN LANERATZEKO ENPRESAK

Halaber, Ikuskaritza-arloan Estatuko Administrazio Orokorrarekin batera aritzeko dauden lankidetzaren barruan, estatu-mailako kanpaina hauek garatu ziren:

- DESGAITASUNAK DITUZTENAK LANERATZEA
- EKONOMIA IRREGULARRA ETA ATZERRITARRAK. OSTALARITZA
- EKONOMIA IRREGULARREKO EGOERAN DAUDEN ENPRESAK ETA ATZERRITARRAK - GARRAIOA —
- NEKAZARITZA-JARDUERAK
- PRESTAKUNTZA-KONTRATUAK ETA BESTELAKO LAGUNTZAK
- ENPLEGU-AGENTZIA PRIBATUAK

Emaizak	2019
JARDUKETAK	2.240
ARAU-HAUSTEAK	27
ARAU-HAUSTEEN ZENBATEKOA	246.774
LANGILEEN ARAU-HAUSTEAK	31
ERREKERIMENDUAK	435
LANGILEAK EGIAZTATZEA	4.582

Hautemandako arau-hauste gehienen arrazoa izan da ez betetzea desgaitasuna duten pertsonak laneratzeko betebeharra (ez betetzea desgaitasuna duten pertsonentzako lanpostuak erreserbatzeko legezko betebeharra, edota ez aplikatzea haren ordeko salbuespenezko neurriak).

Enplegu-arloko gainerako jarduketei dagokienez, aipatu behar da eduki hauekin lotuta egon zela haien helburua:

- Enpresaburuaren betebeharrak formalak eta dokumentalak.
- Lan-baimenak.
- Estatuko laguntzak eta dirulaguntzak, enplegua sustatzeko eta LH okupazionalerako eta etengabekorako.
- Autonomia-erkidegoetako laguntzak eta dirulaguntzak, enplegua sustatzeko, LH okupazionalerako eta etengabekorako.

2020

Aurreikusten da ezen, 2020an, lehentasuna emango ziola honako kanpaina hauek garatzeari:

Laneko Arriskuen eta Prebentzioaren arloan:

- Istripu hilgarriak, larriak eta oso larriak ikertzea.
- Istripu arin ezaugarri berezidunak ikertzea.
- Obra publikoak eta eraikuntza.
- Laneko arriskuen prebentzioa, genero-ikuspegia aintzat hartuta. Bereziki, haurdunaldi- eta eradoskitze-protokoloen kanpainak egingo dira, eta nahasmendu muskuloeskeletikoei buruzkoak.
- Jazarpen-protokoloak.
- Siderometalurgia-sektoreko industria.
- Istripu-tasa handiko enpresak
- Arrisku psikosozialak.

Lan-harremanen eta Enpleguaren arloan:

- Emakumeen eta gizonen arteko genero-berdintasuneko kanpainak.
Bereziki, gizonen eta emakumeen ordainsariak edo soldata-arrakala berdintzeko kanpainari ekingo zaio, 6/2019 Errege Lege Dekretua betez.
Ostalaritza-sektorean, pisuetako gela-zerbitzarien lan-baldintzak egiaztatzeko kanpaina integralari eutsiko zaio. Integrala, lan-arriskuak prebenitzeko baldintzak kontrolatzen baitira; bereziki, arrisku muskuloeskeletikoak, kontratazio-baldintzak, ordutegiak eta soldatak. Eta arreta ematen zaie azpikontratei eta legez kanpo egin daitezkeen lagapenei.
Era berean, kanpaina espezifikoko bat egingo da bizitza pertsonala eta profesionala kontziliatzeko.
- 250 eta 150 langiletik gorako enpresetako berdintasun-planen gaineko kanpainak.
- Kontratazio-arloko iruzurra.
- Lanaldi partzialeko kontratuak.
- Laneko denbora. Ordainsariaren erregistroaren gaineko baldintza jasota, 6/2019 Errege Lege Dekretua betez.
- Desgaitasunak dituztenak laneratzea. Eta lanpostuen % 2 gordetzea desgaitasunen bat duten pertsonentzat, 50 langiletik gorako enpresetan.

- Enplegu-erregulazioko espedienteak kontrolatzea eta egiaztatzea.
- Laneko jazarpen-egoerak, generoaz bestelako arrazoien ondoriozkoak, kontrolatzea eta prebenitzea.